

Abstrakt disertační práce

PhDr. Matěj Bílý

Disertační práce "*Varšavská smlouva 1969-1985. Vrchol a cesta k zániku*" analyzuje vnitřní dění v politických i vojenských strukturách uvedené organizace a zasazuje je do kontextu vývoje studené války a událostí v sovětské zájmové sféře v Evropě. Zabývá se především vrcholným obdobím vlády sovětského vůdce Leonida Brežněva, pozornost je však věnována i krátkému intermezzu jeho nástupců, Jurije Andropova a Konstantina Černěnka. Práce je založena na rozsáhlém výzkumu v českých, polských a německých archivech, dokumentech publikovaných v edicích a příslušné sekundární literatuře. Výklad se nezaměřuje pouze na vývoj mechanismů organizace samotné - hodnotí též úlohu Varšavské smlouvy jakožto jednoho z nástrojů Kremlu pro správu východního bloku. Aliance se přitom v Brežněvově éře nestala hybatelem dění v sovětské zájmové sféře. Její struktury fakticky nebyly výrazněji iniciativní. Agenda příslušných jednání se nastavovala jinde, nejčastěji v Moskvě. Namísto toho, aby aktivita v aliančním rámci představovala východiska pro vývoj v sovětské sféře vlivu, nastal pravý opak. Procesy odehrávající se ve Varšavské smlouvě spíše odrážely obecnou situaci ve východním bloku, měnící se politiku Kremlu a proměny vztahu mezi Sovětským svazem a jeho evropskými satelity. Jejich kořeny a hybné síly však ležely jinde. Strnulost a malá pružnost aliančních mechanismů pak měla za následek, že organizace nebyla schopná reagovat na dynamické výzvy v 80. letech, a vydala se tak na cestu ke svému zániku.